

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarske stvari.

Kajenje, sredstvo zoper spomladanske mrazove.

Skušnja uči, da se imamo pri nas v spomladi, ako je lepa in ko so se začele kulture razvijati in so že deloma v cvetju t. j. od druge polovice aprila do sredi maja pogostoma bati zmrzali ali slane, ki povzročijo dostikrat veliko škodo. Čim bolj izsekavamo gozde, tem pogostejše nastopa, po nekod bolj ali manj sleherno spomlad in s čim večjimi stroški obdelujemo zemljo tem večja je škoda. Iz zadnjih let naj omenimo le slano dné 27. aprila 1900 l. ter dné 1. in 3. maja lanskega leta. Najbolj so vselej prizadeti novi vinogradi. Ker imamo veliko narodnega imetja naloženega v tej kmetijski panogi, ker snujemo nove vinogradske nasade z vso umnostjo in skrbnostjo, ker slane prepogostoma z večjo ali manjšo obsežnostjo nastopajo, nikakor ne smemo več še nadalje mirno gledati, kako nam ta uima uničuje sad našega truda, ampak se jej moramo začeti po zgledu drugih v vinarstvu naprednih deželah z vso energijo postavljati v bran. Od več bi bilo naše vinogradnike in posestnike o tej potrebi še le prepričavati. Tu podamo le navodilo „društva za varstvo avstrijskega vinarstva“, ki nasvetuje kajenje kot najizdatnejše sredstvo zoper slano, katero se izvršuje v vseh vinorodnih krajih na Nižje Avstrijskem in v drugih naprednih vinorodnih kronovinah in katero bi bilo želeti, da bi se tudi pri nas v vinorodnih občinah uvedlo. Potrebno je pa k temu poleg priprav, še nekake združitev in organizacije, da se more to sredstvo o pravem času, na pripravnih mestih in z uspehom uporabljati.

Skušnje, ki so se s kajenjem dosedaj dosegle in ki se vsem vinogradnikom priporočajo, obstoje v naslednjem:

1.) V vsaki vinorodni občini naj se določijo kurišča, kakor sklenske odbor. Vsi tozadevni stroški naj se izplačajo iz občinske blagajne ter naj se, če je treba, pozneje poravnajo z občinskimi dokladami.

2.) Namen kajenja je preprečiti, da se ozračje ne ohladi tako, da bi trtni poganjki zmrznili. Vse trte ne zmrznejo pri enaki toplini, marveč je to odvisno od vrste trt, od kraja, od starosti itd. Vendar zadostuje, če je toplina le malo pod ničlo.

3.) S kajenjem se hoče doseči, da se v zrak vzdigne kolikor mogoče pare, ki zmrznenje najbolj zabranjuje. Radi tega naj se kadi z vlažnimi tvarinami n. pr. z vlažno steljo, z mahom, z gnojem, s trtnimi odpadki, s čreslom itd. Smola, katran itd. stane preveč.

Priporoča se, naj se najprej iz trtnih in enakih odpadkov napravi kolobar in v ta kolobar naj se namečejo tvarine, za kurjavo določene. Kolobar se zažge s slamo ali s petrolejem, da se hitreje vname.

4.) Neobhodno potrebno je, da se to kajenje izvršuje sporazumno, kajti le na ta način se doseže dober uspeh.

5.) Veliki ognji naj se napravijo na vseh za to pripravnih krajih v vinogradu, kajti čim več jih je, tem bolje je. Z majhnimi ognji se ne doseže zaželjeni uspeh.

6.) Da se vé, kdaj preti nevarnost, naj se v kakem mrazu izpostavljenem vinogradu postavi toplomer približno $\frac{1}{2}$ m nad zemljo. So pa tudi posebne priprave, ki z neko gotovostjo že na predvečer naznanjajo nastop mraza. Toplomer naj opazuje le dobro izšolana oseba.

7.) Zažgati se mora, kakor hitro toplomer kaže med $+1^{\circ}$ in 0° in če še vedno pada, posebno pa če je jasno in tiho vreme. Kajenje se mora nadaljevati do solčnega vzhoda. Če se med kajenjem pooblači ali če postane vetrovno in kaže, da mraza ne bode, naj se ogenj uduši, da se kurivo ne žge po nepotrebnem.

8.) Kajenje naj se ne izvršuje samo v nižavah, marveč tudi v visokih legah, ker se potem dim vleče v nižine ter tako najbrž vsled prenasičenja z vlago zabranjuje zmrznenje.

9.) Vse, kar je za kajenje potrebno, naj se pre-skrbi pravočasno, da je pri rokah, kadar se potrebuje, kajti le majhna zamuda utegne imeti prav zle posledice.

Iz tega navodila sledi, da le skupna obramba izda, posameznik doseže prav malo ali nič, da so stroški primeroma majhni in radi tega je v občnem interesu, da se vzgledni vinogradniki in posestniki zavzemo za to, da se pri nas v vinorodnih krajih in občinah, katere so slani najbolj izpostavljene, uvede splošno kajenje. Želeti bi bilo, da bi se vsaj v začetku tudi iz javnih fondov nekoliko pripomoglo, kar bi celo stvar zelo povzdignilo.

O sajenju cepljenk na stalno mesto.

Med najvažnejša opravila pri obnovljenju vinogradov spada pravilno sajenje cepljenk na stalno mesto, ki obstoji v glavnih potezah v tem:

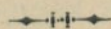
Ko je svet za nov vinograd prerigolan in zravan, tedaj se ga pred saditvijo iztakne t. j. zaznamuje se posamezna mesta, kjer se bodo vsadile posamezne cepljenke. Da bode sijalo solnce od jutra do večera vedno med vrste ter posamezne trte ne bodo obsenčevale

druga druge, sadi naj se po poldanski črti. Ta črta se določi s tem, da se pred iztaknenjem opoldne postavi sredi vinograda visok in raven kol ter se pazi, kam kol vrže senco. Na koncu te sence se zabije drug enako dolg kol, na koncu sence tega kola tretji kol itd. Ti koli kažejo smer od juga proti severu. Tako se dobi poldanska črta. Na desno in levo se vspešno s poldansko črto po dolgem zaznamujejo (začrtajo) po potegnenem motvozu vrste od vrste, ki naj bodo 1·2—1·4 m narazen. Navpično na poldansko črto — s pomočjo križa, začeni zopet sredi vinograda, se potem enako potegne motvoz na desno in levo po 1—1·2 m narazen za oddaljenost trte od trte. Kjer se križata vrsti, tam se zatakne kol. Na tak način so vsi koli v celem vinogradu na vse strani postavijo v vrste.

Ko je ves vinograd iztaknen, se prične z izkopavanjem jam, katere morajo biti tako globoke, kakor so dolge cepljenke.

Cepljenke se mora pred saditvijo pravilno pripraviti. Odstranijo se jim vse rosne koreninice in ako so cepljenke krepke, tudi vse stranske koreninice. Spodnje, glavne korenine se skrajšajo po debelosti na 10—15 cm, šibke se pusti neprikrajšane. Cepičev poganjk se okrajša na 1 do 2 očes. Pred in med sajenjem naj stojé cepljenke v posodi, napolnjeni do polovice z vodo ali pa naj bodo pokrite z mokro cunjjo, da solnce ali veter ne osuši preveč korenin. Cepljenke se sedaj še enkrat pregleda, ako je cepič dobro zrastel s podlogo. Vsako slabo zaraščeno cepljenko se zavrže.

Pri sajenju cepljenk se najprvo na dno jame vrže nekoliko rahle zemlje, na to komposta, umetnega gnojila ali vile dobro razkrojenega gnoja, na to se postavi pripravljeno cepljenko navpično h kolu, se ji razširijo korenine, na in okoli nje se v prvo zasuje rahlo najboljšo zemljo, na to se prisuje ostala zemlja do vrha tako, da ne ostane nikakih praznin okoli korenin in da je iz zemlje moleč konec cepičev še rahlo pokrit za 2 cm z zemljo. Pri sajenji naj se slednjič pazi, da cepljenka ne pride pregloboko pod zemljo in ne preveč nad površje zemlje.

Politični pregled.

Vlada je v državnem zboru poslancem predložila načrt nove postave zoper svinjsko kugo. Ta kuga je prišla iz Amerike na Angleško ter je tudi v naših krajih napravila že mnogo škode. Po novi postavi — ako obvelja — se pobite živali ne bodo uničevale, ampak po možnosti prepuščale v domačo uporabo. Tudi raznih drugih olajšav prinaša ta postava. — Gotovo je še v spominu, kaj je vse vojni minister obljuboval, da bi le omečil poslance in jih pridobil za svoje predloge. In privolili so mu precej milijonov; a sedaj je gluh za vse opomine, ne drži obljub! In ostro so ga zato prijemale razni poslanci. Gospod si pač misli: obljubiti in dati je preveč. Pa še eno modro je nganil vojni minister, ki se mu pa ni prav nič posrečila. Budalost vseh budalostij ter preostanek poganske surovosti je dvo boj. A vojak naše armade je takorekoč primoran se dvo bojevati. Svoj čas so najodličnejši možje odločno nastopili proti dvo boju v armadi, seveda brez uspeha. Dotični možje so zasnovali društvo, ki bi širilo odpor

proti dvo boju, dokler se ne odstrani in ne prepove ta grda razvada. Temu društvu je pristopilo tudi več častnikov. Vojni minister pa jim je prepovedal biti v teh društvih. S tem odobruje dvo boj! Pa še nekaj. Ta prepoved je izšla tajno, se ni smela splošno naznaniti. In ko so poslanci ministra prijeli radi tega, je tajil, da bi bila ta prepoved tajna. Neki poslanec pa mu je dokazal črno na belem, da je bila res tajna.

V gosposki zbornici je bil na dnevnem redu znani krošnjarski zakon. Pri tej priliki se je ljubljanski knezoškof dr. Jeglič toplo zavzel za kranjske krošnjarje ter priporočal, da se novi zakon po možnosti ozira na krošnjarstvo na Kranjskem, za kar bodo visokemu gospodu dotični gotovo hvaležni.

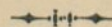
Vlada je sklicala razne deželne zборе, tudi kranjski naj bi se sešel. A tozadevna pogajanja vlade z vsemi tremi strankami niso imela povoljnega uspeha. Liberalci niso zadovoljni, da se razpravlja samo o potrebnih gospodarskih zadevah in ne o političnih, dasi je katol. narodna stranka pokazala tu skrajno prijenljivost. Vsakdo torej lahko izprevidi, kdo škoduje deželi. — Govori se tako na tihem, da bo vlada kranjski deželni zbor razpustila in razpisala nove volitve. Bomo videli kmalu, kaj je na tem resnice.

Dosedanji koroški deželni predsednik vitez Fraydenegg je stopil v stalni pokoj. Razni listi pišejo, da je moral iti v pokoj, ker je bil za odgovornosti polno mesto nesposoben. Cesar mu je podelil baronstvo. — Za naslednika je imenovan g. Robert pl. Hein, ki je doslej služil pri namestništvu v Lincu. Pl. Hein je brat našega deželnega predsednika.

Dunajskim županom je zopet izvoljen znani krščansko-socijalni prvoboritelj dr. Lueger in je tudi že potrjen od cesarja.

Na Srbskem imajo zopet novo ustavo. Narod še ni spoznal prejšnjih postav, imajo že zopet nove. Razvoju in procvitu Srbije to gotovo ni v korist. Tudi ministri so novi.

V Macedoniji ni miru in ga še z lepa ne bo. Ustaši trgajo telegrafске žice, razdirajo železnice in pripravljajo splošen ustanek. Po mnogih krajih se vrše krvavi boji med ustaši in turškimi vojaki. Ustrelil je neki vojak tudi ruskega konzula Ščerbina, ki je v par dneh za ranami umrl. Doklej bodo pač velevlasti gledale to morjenje kristjanov? In stvar je čedalje bolj resna, ter se kmalu ne bo več dala poravnati samo s pisanimi odredbami, nasveti, ukazi. Odločil bo o svobodi Macedonije prej ali slej — meč.

P. Hartman in oratorij „Sv. Frančišek“.

V novejšem času sta se svetli zvezdi na glasbenem polju pokazali: Perosi in P. Hartman, ki se odlikujeta z izbornimi skladbami, zlasti z oratoriji. Oratorij je spev nabožne vsebine, katerega peva zbor ter več posamnih pevcev s spremljevanjem glasbenih orodij. Ker so ti spevi nabožne vsebine, se izvajajo često v cerkvah, kakor so se oratoriji tudi začeli v cerkvah. Pravi začetnik njih je sv. Filip Neri v Rimu, ki je vpeljal pri raznih pobožnostih popevanje takih spevov z glasbo. P. Hartman sedaj potuje po prestolnih mestih in vodi svoja dva oratorija „Sv. Peter“ in „Sv. Frančišek“. Dne 22. in 23. aprila ob 1/28 zvečer bo vodil tudi v Ljubljani Sv. Frančiška. Glasbena Matica, naše dično glasbeno društvo, prevzame produkcijo. Pelo bode do 160 pevcev in pevk, orkester bode štel 60—70 mož; vsega vkup

bo sodelovalo 230 oseb, štirje solisti pridejo iz umetniških krogov, tedaj smemo pričakovati izrednega vžitka.

P. Hartman je franciskan, organist v sloveči baziliki Aracoeli v Rimu in vodja konservatorija „S. Chiara“ v Rimu. Rodil se je l. 1863 v Salurnu na Tirolskem, vežbal se v glasbi v Bolcan-u, Solnogradu, Inomostu, služboval po svojem posvečenju nekaj let na Tirolskem, potem pa bil sloveč organist v Jerusalemu. Od ondot je prišel v Rim, kjer biva še dandanes. Veliko pozornost je vzbudil, ko se je izvajal njegov prvi oratorij „Sv. Peter“ v cerkvi sv. Karola v Rimu. Oratorij se je moral ponavljati petkrat in sama kraljica Margerita je počastila produkcijo in čestitala umetniku. L. 1901 je bil P. Hartman povabljen v Petrograd, kjer je vodil oratorij „Sv. Frančišek“. Carski dvor sam je bil navzoč in vsa inteligenca Petrogradska, ki je Hartmana sprejela z veliko ljubeznivostjo in ga odlikovala na razne načine. Lani se je isti oratorij izvajal na Dunaju vpričo cesarja, kateremu je posvečen. Tudi na Dunaju se je zanimala zanj katoliška aristokracija in svečeništvo. Cesar je P. Hartmanu podelil zlato kolajno in papež Leon XIII. zlati križ „pro ecclesia et pontifice“. Hartman je nastopil dalje v Bolcanu, v Genfu, v Monakovem, v Neapolu, zopet letos v Rimu in preden pride k nam, gre na povabilo bavarske princesinje Ludovik-Ferdinandove zopet v Monakovo dirigovat „Sv. Petra“. Zložil je tudi drugih skladb veliko obilico in ker je še mlad, upati je, da podari glasbenikom še marsikatero delo.

Oratorij „Sv. Frančišek“ je razdeljen v tri dele. Prvi del obravnava spreobrnenje sv. Frančiška, in ustanovitev treh redov; prične se z ouverturo, ki jo izvaja orkester, potem moški zbor opeva Frančiškovo nevesto — evangelijsko uboštvo, posamne kitice pa krasno vežejo godala in pihala v kvartetu. Zbor klarisaric je ženski zbor istega motiva. Konča se prvi del s himno, ki preide v veličanstvo in bliščečo fugo. Solisti vežejo zbere, pripovedujejo zgodovinska dejstva in ohranijo kronologijo. Drugi del je idila na gori Alverni, kamor je rad zahajal sv. Frančišek in kjer je prejel Jezusove rane. V tem delu ima glavno vlogo orkester, ki slika naravo na gori Alverni, potem pripovedovalka (sopran) in Frančišek s krasno arijo (junaški tenor).

Tretji del opisuje smrt Frančiškovo. Glasba postane žalostna, Frančišek govori le v kratkih stavkih, veli sobratom, da zapoje priljubljeno mu „solnčno pesem“ in pesem o sestri smrti in umrje. Duša hiti k bogu in harpa znači ta vzlet v kvišku dvigajočih se akordih. Zbor blagruje Frančiška z nežno pesmijo „O sanctissima anima“ (o presveta duša), in sv. Trojica vabi Frančiška, naj ostane vekomaj pri nji: „Mane nobiscum in aeternum!“ (ostani z nami na veke.)

P. Hartman ni glasbenik v smislu modernih skladateljev, ki nam dostikrat podajajo skladbe, katerih nihče ne razume, ki imajo bliščečo vnanjost, krasno instrumentacijo, srce pa ostane — prazno. „Sv. Frančišek“ nima te vnanjosti, tudi bi mu ne pristala dobro; pač pa je tukaj za srce, za dobro, pobožno srce, mnogo duševnega užitka. Hartman noče sloveti, marveč boljšati, njegovo delovanje je nekako glasbenomisijonsko, on nas hoče za nekoliko časa prestaviti v one ascetične sfere, kjer ima zemlja stik z nebesi. Iz tega stališča se mora presojevati njegov oratorij, ki gotovo bolje uspeva v cerkvi, kjer človeka vse spominja nebá, nego v koncertni dvorani.

Glasbena Matica je prevzela jako veliko nalogo in bo imela ogromne stroške. Zategadelj je dolžnost vseh prijateljev glasbe, da jo podpirajo v tej zadači: da prvič vsi pridejo polnoštevilno in da razvijejo veliko agitacijo in privedó seboj člane glasbenih in drugih društev. Produkcija se bo ponavljala vsaj enkrat, tedaj se vsi lahko porazdeló. Vstopnice se dobivajo v trgovini g. J. Lozarja na Mestnem trgu in v kat. Bukvarni v Ljubljani po 10 K, 8 K, 6 K, 5 K, 4 K, 3 K, 2 K in 1 K. Naročajo se tudi lahko pismeno.

Piše se nam:

Iz Čateža. — Cenjeni g. urednik! pošiljam Vam nekaj mislij, s katerimi se morebiti ne strinjate, pa nič ne dé, le natisnite, gotovo se bode kdo izmed čitateljev ujemał z njimi. (Prav ljub nam je dopis iz delavne roke našega kmeta! Se

vsaj sliši neprikrita resnica in sodba prizadetih ljudij. Zato objavimo dopis cel. — Op. uredn.)

Slabi časi, sliši se večkrat med nami, namreč med nami kmeti. Da, res slabi časi so dandanašnji, zlasti za kmeta. — Kmetiški stan je najpotrebnejši za obstanek človeške družbe, takorekoč steber, na katerem slone vsi stanovi. Istina pa je, da ni noben stan bolj preziran, in za vsakega v državi se je več storilo, kakor za kmetiški. Torej je v največjih stiskah, kaj pa je vzrok, da toliko kmetij pride na kant. Po mojih mislih je to troje: 1. prevelike dote, 2. pomanjkanje poslov, 3. izpolnovanje vojaških dolžnosti.

Prvič, prevelike dote. Po kmetih je sploh ta navada, da oče, predno izroči posestvo, sinu ali hčeri oceni precej visoko svoje premoženje in izgovori drugim toliko doto, da prevzemovalcu ostane komaj toliko, kot kateremu izmed drugih, ta pa mora živeti še očeta in mater. Sin prej resno ne premisli, prevzame drage volje, ali komaj prične, že poizveduje, kod je najkrajša pot čez lužo v Ameriko, ker rad bi si ohranil svoj mili dom. Slišal sem že moža, ki se je sam čez sé pritoževal radi tega.

Drugič. Pomanjkanje poslov pri nas tako narašča, da mora veliko posestnikov biti brez posla, četudi bi ga rad preplačal, ga ni dobiti, ker jih primanjkuje. — Omenim pa, da preplačan je dandanes vsak. Ko mladenič toliko odraste, da za silo opravlja le nekatera hlapčevska dela, že nastavi mezdo na 150 do 200 K, in navadno 3 pare obuvala. Kateri je pa zmožen za vsako delo, zahteva primeroma toliko več. Posli so dragi, pa slabi. Ne rečem, da vsi, pa večina je takih, da se leno obnašajo, če jih gospodar ali kdo izmed njegovih ne opazuje. Posli ne pomislijo, da kradejo, in z lenobo tratijo dragi čas gospodarju, kateri ga jim bo plačal. Po mojih mislih je vse eno za posestnika, če ima take posle, ali pa če jih sploh nič nima. Kolikor len posel koristi, toliko mu gotovo mora posestnik dati plačila. Da pa je toliko lenih, sledi iz tega, ker jih primanjkuje. Tak posel si misli: zakaj bi pa priden bil in se mučil preveč, ker zato mi ne bo dal nič več, odslovil me tudi ne bo, ker brez posla biti ne more, drugega dobiti pa še manj, ker jih ni. Primanjkuje poslov, pa še bolj jih bo, ker je vsem odprta pot na vse kraje, ker vse hiti v mesta, Ameriko, sploh od doma na ptuje.

Tretjič. Izpolnovanje vojaških dolžnosti, je težko breme za kmeta. Triletna prezentna služba, za tiste, kateri so doma nujno potrebni, je mnogim pripomoglo v revščino in bedo. Prigodi se, da se oprostijo nekateri, ker so potrebni za dom.

Večkrat se pa zgodi, da se oprostí tak, ki ni edina pomoč doma; in na njegovo mesto se pokliče tak, ki je edina pomoč svoji hiši. Če tudi se vsa stvar suče v okviru postave, in vendar se zgodi tako.

Tu navedem le en slučaj, ki je meni znan. Pred petimi leti bil je poklican k vojakom kmetski sin, kateri je imel očeta in starejega brata v Ameriki; bila sta že toliko prislužila, da je mati imela denar že na obrestih. Mati napravi prošnjo, in v par mesecih je bil sin oproščen prezentne službe in uvrščen v nadomestno rezervno.

Na njegovo mesto bil je poklican drugi, ki je bil že doslužil dve leti. Bil je dninar, imel je ženo in otroka, katera je živel s svojim zaslužkom.

Sedaj pa nazaj k vojakom in pustiti svoje brez vsake pomoči. Kako težko je to, vé le tisti, katerega enako zadene. Koliko tužnih ur je on prebil v tem času, to vé le on sam. Dana je bila pa tudi meni priložnost ga opazovati, kako potr in otožen da je bil. Naj odkrito rečem, smilil se mi je v srce. Iz tega lahko vsak sprevidi, da je taka, kakor sem prej rekel.

Omenjena mati naj bi bila pisala v Ameriko po moža ali pa po starejega sina, ako ji je bilo res potreba delavne moči.

Nadalje trpimo veliko škodo tisti posestniki, kateri moramo med največjim delom opravljati orožne vaje in sicer 28 dni, delavnih dni, posestnik brez posla, sam pa k vajam, potem pa napreduj v kmetijstvu in ne leži v bedo. Nemogoče.

Sveta dolžnost naših kmetskih zastopnikov v državnem zboru je, da bi se odločno potegnili zato, da bi se orožne vaje povsod znižale na 13 oziroma 19 dni.

Koliko bi se s tem koristilo kmetom, in tudi državi prihranilo na tisoče kron.

Ne mislim, da so orožne vaje nepotrebne, rečem pa, da so kmetom prav v občutno škodo.

Domače vesti.

(Konferenca) duhovščine novomeške dekanije, ki je bila dne 14. t. m. radi slabega vremena odložena, vršila se bude v Stopičah v torek dne 21. t. m.

(Premeščenje). Poveljnik tukajšnjega žandarmerijskega oddelka nadporočnik gospod Schindler je premeščen v Ljubljano, na njegovo mesto prišel je g. Hermann Grünwald, c. in kr. poročnik v 5. dragonskem polku.

(Umrla je). Veliki četrtek je v Kandiji umrla Jedrt Kušlan, mati podobarja gospoda Antona Kušlan-a, v lepi starosti 92 let.

(Umrl) je v Vipavi 9. t. m. popoldne po daljšem bo-
lehanju g. dr. Josip Kenda, bivši okrožni zdravnik.

(Umrla) je v Črnomlju soproga g. učitelja Ivana Demšarja gospa Jelica Demšar.

(V Mokronogu) sta umrla organist Jožef Lozej in Anton Pižmaht prejšnji večkratni župan. N. v m. p.

(† Franc Podboj.) Dne 8. t. m. je po kratki boleznii izdihnil svojo blago dušo g. Franc Podboj, posestnik, mesar in gostilničar v Ribnici, v najboljši moški dobi 51 let, obče znan in spoštovan po ribniški dolini in po prostranih pokrajinah zaradi svoje možate značajnosti in poštenosti. V sloveči hiši „pri Cenetu“ v pravem krščanskem duhu vzrejen je vseskozi ohranil vrline svojih prednikov. Kot mesar je bil tako temeljito izurjen v svojem obrtu, da mu ga ni bilo kmalu para, in je znal vse svoje odjemalce zadovoljiti. S svojo neugnano pridnostjo si je pridobil lepo imetje in se trudil še preveč, na škodo rahlemu zdravju. Mnogo let je bil načelnik danci zadrugi krčmarjev, katero je ob vsestranskem zaupanju spretno in uspešno vodil. Rodbina je zgubila v njem nenadomestnega očeta in gospodarja, ki je ženo in otroke srčno ljubil in vse žrtvoval za nje. Na „Slovenca“ je bil naročen, odkar je 1877 l. prevzel gospodarstvo in kot mož stare korenine natančno izpolnjeval verske dolžnosti. — Dne 2. aprila je šel še sam v cerkev po sv. zakramente, češ: „Moj god je, spodobi se, da grem k spovedi in opravim obenem velikonočno dolžnost.“ Prav spodbudno je molil pred podobo presv. Srca Jezusovega. Je li slutil, da se bliža nevarnost? Mu je li krstni patron ali angelj varuh vdihnil v misel, tik pred pragom večnosti okrepčati dušo s sv. zakramenti? Precej drugi dan potem se je vlegel in 5 dni ležal v nezavesti. Ni se več prebudil na tem svetu, brez dvoma pa njegovo oko v nadzemskem kraljestvu gleda veličastvo božje. Le en glas gre od ust do ust: „Škoda, aj škoda za takega moža!“ Sel je izmed sedmero sinov prvi za očetom „Cenetom“, ki ga je tako uzorno posnemal. Njegov spomin ostane neizbrisno začrtan v srcu vseh, ki so ga ožje poznali. Ribnica je ob enega najboljših mož in gospodarjev.

(Javna zahvala). Slovenska posojilnica v Št. Jerneju je darovala tamošnjemu požarnemu društvu v podporo 60 K, kar tem potom društvo nji izreka najtoplejšo zahvalo.

Jos. Hudoklin, t. č. načelnik.

(Javna zahvala!) vsem taistim, ki so blagohotno podpirali naše moštvo, ki je vzdrževalo častno stražo pri božjem grobu.

Odbor prostovoljne požarne brambe v Št. Jerneju.

Jos. Hudoklin, t. č. načelnik.

(Velikonočne procesije) je prav močno motil dež. Samostanska procesija se je še vršila, a ono v kapiteljski cerkvi je ravno v zadnjem trenutku preprečil dež in slovesnost vstajenja Gospodovega se je vršila le v cerkvi. Kapiteljska procesija je obetala biti prav veličastna, tako obilo vernega ljudstva se je bilo sešlo. Izvanredno veliko število se je bilo to pot udeležilo z gorečimi svečami. Zares škoda le, da je bilo nemogoče radi neugodnega vremena iti iz cerkve. Prav slovesno pa so se obhajali prazniki v cerkvi. K temu je veliko pripomogla olepšava velikega altarja in pa petje ter godba na koru. Postrežljivost raznih dobrotnikov dala je na razpolago nad 60 cvetočih cvetlic in okrog 20 zelenih rastlin, zlasti palm, ki so se prav dobro podale v lepo razsvitljenem božjem

grobu ter potem ukusno razviščeno krasile veliki altar in prezbiterij. Pevski zbor, pomnožen z raznimi domačimi gospodi, ki so znani kot izborni pevci in godci, ter dijaki c. kr. višje gimnazije, proizvajal je oba dni instrumentalne maše zares dovršeno. Nad vse pa je ugajala Mozartova „Regina coeli laetare“, sicer težka skladba, a zdelo se je, da je bila pevcem in godcem le igrača, tako dobro je bila naučena. Tako je bilo velikonočno veselje, kar ga je odrekla narava, v cerkvi zadosti nadomeščeno z umetnostjo. In reči smemo, bili so lepi ti velikonočni prazniki. — Tudi v Šmihelu se je vstajenje moglo vršiti le v cerkvi.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu marcu 1903 je 312 strank vložilo 94.927 K 15 h, 219 strank vzdignilo 59.177 K 27 h, torej več vložilo 35.749 K 88 h, 16 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 24.660 K — h, 108 menic se je eskomptovalo za 37.981 K — h. Stanje vlog 2.229.313 K 20 h. Denarni promet 316.218 K 49 h. Vseh strank je bilo 918.

(Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico, reg. zadruga z neomejeno zavezo) je imela meseca marca 1903 prometa K 76 045'68. Vložilo je 48 strank K 26.659'19, vzdignilo 35 strank K 9 047'09. Posojil je bilo danih 25 strankam K 13.530'—, a vrnilo je 18 strank K 2.694'95. Število zadrušnikov dne 31. marca 883.

(Velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda) bo letos, kakor čujemo v Litiji.

(Deževno vreme) velicega tedna se je 14. t. m. spre-
vrglo in začelo je snežiti kakor ob najhujši zimi tudi po dolinah, dočim so bili Gorjanci in drugi višji vrhovi že pretekli teden polni snega. Sneg sicer hitro izginja, Bog dal le, da bi se prehitro ne zjasnilo, sicer bo grozna škoda zlasti na trtah in sadnem drevju.

(Dolenjsko pevsko društvo) je zabaven večer, ki je imel biti 18. t. m., odložilo, ker se je uže najeta Čitalnična dvorana prepustila „Dol. Sokolu“, da uprizori drugič narodno igro „Deseti brat“.

(Koncert in dram. predstava), katero so priredili gimnazijci v Rudolfovem l. t. m., se je obnesla v vsakem oziru prav dobro ter dala lepo svoto blagajni dijaškega podpornega društva. Mnogoštevilno navzoče občinstvo je ravno z obilno vdeležbo pokazalo svoje zanimanje za koncert in predstavo. Posebno smo bili radovedni na grške himne, kojih prva „Apolonova himna“ se je pela v slovenskem prevodu, druga „Prva pitijska oda Pindarjeva“ pa v grškem besedilu. Nekaj nenavadnega našim ušesom, a vsekako lepo; občna, burna pohvala, s katero občinstvo ta večer sploh ni štedilo, je bila priznanje obilemu trudu, ki gaje zbor imel pri tem. Vrlo sta ugajala slovenska zbor „Slovo od lastovke“ in „Mlatiči“ ter nemška deklamacija. Pri slovenski deklamaciji „Prešernova oporoča“ je dolgotrajno ploskanje bolj veljalo pesniku samemu. Večer je močno povzdignilo sviranje na gosli: g. prof. Škerlj se je spet izkazal mojstra, ki še kaj več obeta. — Burka „Nihilisti“ povzročila je obilo smeha, igrali so jo dobro. Prirediteljev gimnazijcev ni zaostala za prejšnjimi kar nič, ter bo Novomeščanom ostala v dobrem spominu, kakor marsikatera minolih let, a kadar bodo spet nastopili, smejo računati na obilno vdeležbo.

(„Dol. Sokol“) priredi v soboto dne 18. aprila t. l. v prostorih Narodne čitalnice v Novem mestu veselico z igro „Deseti brat“ in plesom. Cena sedežem: Od I. do IV. vrste 1 K 60 h, od V. vrste naprej 1 K 20 h, stojišča 80 h, za dijake 40 h. — Vstopnice se dobivajo od 16. aprila naprej v trgovini g. Morauca na Glavnem trgu, zvečer pri blagajni. Blagajna se odpre ob 7. uri, začetek točno ob 8. uri. Obleka promenadna. — V vlogi Kvasa nastopi zopet član dramatičnega društva v Ljubljani g. Hašler.

Odbor „Dol. Sokola“.

(Tatvina). Od 5. do 6. t. m. izkopal in odnesel je neznan tat iz dobro zagrajenega vrta pri Loki g. Roze pl. Pöll več visokorastočih vrtnic najzlahotnejših vrst. Ker se v mestu in okolici v več vrstovih zaduži čas enake tatvine ponavljajo, bilo bi umestno, da se na merodajnem mestu za varnost imetja malo pobriga ter te vrste prijateljem cvetlic popolnoma od-
vzame veselje do njih.

(C. kr. kmetijska družba za Kranjsko) je v svoji odborovi seji dne 16. marca t. l. prosila pri vis. c. kr. poljedelskem ministrstvu v namen povzdige našega perutninarstva za podporo 2000 K. Istotako je ona ustanovila za novomeški in krški politični okraj postaje za prasičjo rejo pod ugodnimi pogoji. Zeleti bi bilo v interesu povzdige te za našo Dolenjsko prevažne kmetijske panoge, da bi se oglašilo jako mnogo gospodarjev, ki bi hoteli prevzeti te postaje in bi s tem sebi in svoji okolici mnogo koristili. Take postaje za prasičjo rejo imajo upeljane n. pr. na Nižje Avstrijskem, Štajerskem in drugod, ker povsod z najboljšim uspehom v povzdigo prasičje reje delujejo.

(Komisijski obhod v zadevi poprave občinske ceste Bučna vas — Hmeljnik). Da se reši vprašanje glede poprave in vzdrževanja občinske ceste od Bučne vasi do Hmeljnika, katera je vsled mnogoletnega zanemarjenja v tako slabem stanju in deloma celo nevarna, odredil je deželni odbor kranjski v Ljubljani na 22. in če bo treba tudi 23. aprila t. l. obravnavo na lici mesta. — Prizadeti občani se na to opozarjajo z dostavkom, da se bodoje snidli župani občine Prečna in Mirna peč z vsemi občinskimi svetovalci dne 22. aprila ob polu 11. uri dopoldne na mestu, kjer se cesta v Bučno vas odcepi od državne ceste. Oni iz Mirne peči pričakujejo tudi komisijo na tem mestu ali pa na onem kraju, kjer stopi napominana cesta v ozemlje Mirnopoške občine.

(Poročilo o občnem zboru) z dne 29. marca 1903 okrajne bolniške blagajne v Novem mestu. Po razglasilu v časnikih bi se imel občni zbor vršiti v nedeljo dne 29. marca popoldan ob 2. uri. Ker pa ni prišlo zadosti delegatov, vršil se je eno uro pozneje v navzočnosti 25 delegatov in članov. G. načelnik Simon pl. Sladović otvoril ob 3. uri občni zbor, pozdravi navzoče gospode, in jim predstavi navzočega c. kr. vladnega zastopnika g. Grassellija. Nato omenja, da je ravno deset let minulo od tistega časa, odkar je prevzel on vodstvo bolniške blagajne, in opiše v kratkih potezah glavne dogodiljaje iz te upravne dobe. Za tem poda blagajniški tajnik in blagajnik poročilo o blagajniškem gibanju v upravnem letu 1902, iz kojega je razvidno, da je imela blagajna začetkom leta 1902 blagajničnih članov 1016, katero število se je meseca maja na 1561 članov pomnožilo in koncem leta se skrčilo na 946. Delodajalcev, kateri so imeli tekom leta pri blagajni svoje delavce zglasene, bilo je: v okraju Novomesto 303, v okraju Žužemberk 54, v okraju Trebnje 49, tedaj skupaj 406. Tekom leta 1902 je zbolelo 665 članov, kateri so dobili 5065 K 56 h denarne podpore, posebej se je pa izplačalo za oskrbo članov v bolnišnicah 2235 K 30 h. Koliko se je izplačalo za zdravniško pomoč, zdravila, za upravne in druge stroške, je na drobneje razvidno iz letnega računskega sklepa za leto 1902, kateri je bil objavljen v časniku „Dolenjske Novice“ z dne 1. aprila 1903. Tako je tamkaj tudi razvidno, da je iz našal koncem leta blagajniški rezervni zaklad 19.859 K 82 h. Zdravniško oskrbovali so blagajniške člane v okraju Novomesto gg. dr. Defranceschi Peter, dr. Vaupotič Ivan v Novem mestu in dr. Weibl v Toplicah; v okraju Žužemberk in Trebnje pa g. dr. Weselko Otmar; delavce pri fabriki v Rogu je tudi zdravil g. dr. Schreyer iz Kočevja. Pokazala se je potreba, si oskrbeti nadzorovalca bolnikov in tacih delodajalcev, kateri svoje delavce pri okrajni bolnišnji blagajni ne zglašujejo, v to svrhu sprejela je blagajna v službo tekom leta g. Franc Falknerja ml., kateri ima tudi nalog v prostih urah blagajniku in tajniku v pisarniškem poslu pomagati. Tekom leta 1902 vršil se je en občni zbor in pet rednih odborovih sej. Bolniška blagajna se je tudi vdeležila po svojem delegatu g. A. Oblaku zborovanja zaveze okrajnih bolniških blagajnic v Trstu. Razsodišče imelo je tekom leta razsojati v 14. slučajih pritožbe. Tekom leta 1902 stopila so tudi v veljavo nova, nekoliko premenjena blagajniška pravila. — Poročal je dalje o denarnem gibanju blagajniškem, kar je bolj natančneje razvidno iz v zadnjih Dolenjskih Novicah objavljenega računskega sklepa in imovinskega izkaza. Po tem poročilu se je oglašil zastopnik nadzorovalnega odseka g. Medvedšek in poroča o pregledovanju knjig, računov in denarja blagajniškega ter izrekel, da je nadzorovalni odsek vse to v popolnem redu našel. — Na vprašanje g. načelnika, ako ima kdo navzočih še kak predlog postaviti, se oglašil delodajalec g. Malovič in predlaga, naj bla-

gajna skrbi za to, da se bode kategorija za brezplačne učence v toliko premenila, da bodo spadali vsi učenci brez ozira na njih starost v VII. kategorijo. Na to se oglašil g. Medvedšek in predlaga, naj se III., IV., V. in VII. kategorija zviša. — G. načelnik predlaga, naj se kategorije določijo po pravem zaslužku delojemalca, brez ozira na stroko njegovega dela, in sicer naj spadajo v I. kat. vsi tisti, katerim pride dnevni zaslužek na 4 K in čez; v II. kat. naj spadajo člani z dnevnikom zaslužkom od K 3 do K 4; v III. kat. naj spadajo delojemalci z zaslužkom 2 K 40 h do K 3; v IV. kat. naj spadajo delojemalci z zaslužkom od 1 K 80 h do 2 K 40 h; v V. kat. naj spadajo delavci z zaslužkom od 1 K 20 h do 1 K 80 h, in vsi drugi plačani delavci in učenci; v VI. kat. naj spadajo pa vsi brezplačni učenci brez razlike starosti in naj se jim določi za podlago doneska 80 h za dnevni zaslužek; dosedanja VII. kat. naj pa odpade. Po kratki debati se ta predlog g. načelnika enoglasno sprejme in se naroči g. načelniku potrebno ukreniti, da se kategorije v toliko spremenijo. Nadalje se naroča načelnstvu, od mudnih delodajalcev zaostale doneske sodnim potom iztirjati. G. Krajger omenja 2 slučaja nezgod, v kojih delavska zavarovalnica ni hotela po četrtem tednu nastale oskrbne stroške blagajni vrniti. Blagajnik to zadevo obširno pojasni. Zatem se prične volitev novega nadzorovalnega odseka in se na predlog enoglasno izvolijo v ta odsek sledeči gospodje: Moravc Josip, Wokač Franc, Kozina Viktor, Malner Jurij, Papež Franc in Petrič Josip.

Prav tako se tudi na predlog enoglasno izvolijo za člane v blagajniško rozsodišče: gg. Pintar Alojzij, Štefanovič Dimitrija, Matoh Alojzij, Medvedšek Ludvik in Radin Ignac; na predlog g. c. kr. vladnega zastopnika se vsprejme zahteva, naj se tistim bolnikom, katerim se je iz katerikoli vzrokov od načelnstva podpora odbila, napravi pritožba na zahtevo na rozsodišče v blagajniški pisarni. — Ko so te volitve končane, se oglašil g. Krajger in se imenom načelnstva in blagajniških članov g. načelniku Simonu pl. Sladoviču najgorkeje zahvaljuje za njegovo dosedaj desetletno trudapolno in izredno vspešno delovanje v prid bolniške blagajne in izreče: Bóg nam ga ohrani kot načelnika v prid bolniške blagajne še mnogo let. G. načelnik se g. predgovorniku in vsem članom bolniške blagajne za priznanje njegovih desetletnih zaslug najgorkeje zahvaljuje in obljubi, dokler bode imel zaupanje od odbora, da bode svoje moči posvetil tudi v naprej še v korist bolniške blagajne delovati. Nato se ob 4. uri zbor zaključil.

(Postaje za prasičjo rejo) se ustanove za poskušnjo v novomeškem in krškem okraju, in sicer na postavi določeb, ki so objavljene spodaj. Tisti, ki hočejo ustanoviti na svojem posestvu tako postajo, naj se prijavijo pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani, ali pa pri adjunktju kranjske kmetijske šole na Grmu, gospodu V. Rohrmanu.

Določbe za ustanovitev postaj za prasičjo rejo. — C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani ustanovi za sedaj v novomeškem in krškem okraju postaje za prasičjo rejo pod temi-le pogoji:

1.) V postajah za prasičjo rejo se imajo izrejati mrjasci in svinje jorkširskega plemena.

2.) Postajo za rejo jorkširskih prasičev morejo ustanoviti posamezni kmetovalci, ki lahko redijo po enega mrjasca in najmanj dve svinji.

Kdor se poteguje za tako postajo, se mora že pečati s prasičjo rejo in mora imeti svinjake.

Poverjenec c. kr. kmetijske družbe si ogleda, če treba, prosilčeve prasiče, in je ustanovitev postaje odvisna od kakovosti njegove reje.

3.) Prosilec, ki se pri njem ustanovi postaja, dobi enega mrjasca in najmanj dve svinji čistokrvnega (ali polnokrvnega) jorkširskega plemena, in sicer za polovico kupne cene. Prevozne stroške iz Ljubljane mora trpeti prosilec.

4.) Posestnik postaje mora c. kr. kmetijsko družbo obvestiti o porodih kakor tudi o številu in spolu dobljenih mladičev.

5.) Gledé mladičev si pridržuje c. kr. kmetijska družba predkupno pravico. Zaradi tega mora posestnik postaje vse mladiče, ki so sposobni za rejo in kar jih sam ne potrebuje za domačo rejo, oddati c. kr. kmetijski družbi za ceno, razvidno iz vrednostne tarife za plemenske prasiče pod točko c),

ki jo določuje c. kr. deželna vlada v sporazumljenju s c. kr. kmetijsko družbo vsako četrletje na postavi ces. ukaza z dne 15. septembra 1900 drž. zak. št. 154.

Če bi c. kr. kmetijska družba v teku 3 tednov po prejeti ponudbi ne sporočila, da jih namerava kupiti, se mladiči lahko prodajo tudi drugim strankam.

6.) Da se zabrani škodljiva plemenitev blizu sorodnih živali, se posestnik postaje zaveže kupiti vsaki dve leti novega mrjasca od c. kr. kmetijske družbe pod istimi pogoji, ki so navedeni pod točko 3.

7.) Plemenski prasiči (mrjasci in svinje), ki jih oddaja c. kr. kmetijska družba, se zaznamenujejo v postajah z znamkami.

8.) Voditelj postaje za prasičjo rejo mora pisati plemenski zapisnik, ki ga brezplačno dobi od c. kr. kmetijske družbe.

9.) Poverjenec c. kr. kmetijske družbe si lahko ogleda postajo in pregleda plemenski zapisnik, kadar hoče. Po vsakem pregledu mu je poročati c. kr. kmetijski družbi o stanju postaje in podati potrebne nasvete.

10.) Če postaja ne izpolnjuje predstojajočih določeb, ji sme c. kr. kmetijska družba naložiti globo 50 K, in če bi se to ponavljalo, se postaja lahko opusti.

11.) Prosilci za postaje morajo svoje prošnje poslati c. kr. kmetijski družbi, in je ustanovitev postaje šele tedaj potrjena, kadar prosilec podpiše zavezno pismo.

12.) C. kr. kmetijska družba v Ljubljani lahko da cepiti prasičke v postajah. Če jih zaraditega kaj pogine, da družba primerno odškodnino.

(Dobavni razpis.) C. kr. trgovsko ministrstvo je naznanilo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo dne 25. aprila t. l. pri okrožni finančni prefekturi v Zofiji vršila ponudbena razprava za dobavo raznega brzojavnega in telefonskega materijala. Približna vrednost dobave znaša 65.865 frankov, kacija pa 5%. Superlicitacija se bo vršila tri dni po ponudbeni razpravi in sicer le tedaj, če bo ugodnejša ponudba za najmanj 5% nižja. Natančnejši dobavni pogoji so med 5. in 6. uro popoldne v računskem oddelku glavnega ravnateljstva v Zofiji na pogled oziroma se tam dobe proti položitviji koleka za 20 cents.

(Latinska maša) po motivih Gregorija Riharja za mešan zbor zložil Ign. Hladnik op. 46. Ljubljana, založil skladatelj. Cena partituri in 4 glasom 3 K, posamezni glas 30 h. — To je najnovejše delo marljivega in spretnega ter dobro znanega skladatelja. Strokovni kritiki bodo se že potrudili in dobili čas, da preštejejo tiskovne in glasbene pomote, tega dela se mi ne lotimo. Saj se bodo zagrizeni in vse zaverovani cecilijanci te Hladnikove maše lotili s toliko večjo ostrostjo in natančnostjo, ker je posneta po motivih Gregorija Riharja, kateri je pri nekaterih naših glasbenikih najti le v stari šari ali pa na tezalnici. Vse na Riharju kajpak ni odobravati, a vendar je on pravi narodni skladatelj, ki sklada iz narodove duše ven za narod, ki njegove pesmi rad prepeva doma, v cerkvi in tudi na polju. A kje čujemo pesmi drugih skladateljev prepevati pri delu in na polju, katere so tako udomačene? Kakor naj se narodni jezik razvija po narodovih pesebnostih in potrebah ne pa preko njega, da je vsem nerazumen, taka je tudi z narodovim in narodnim petjem, ako naj je za narod. Tudi latinske maše bodo peli naši zbori bolj z veseljem in lažje se jih bodo učili, ker bodo umeli narodno melodijo, če tudi ne umejo jezika. Ta namen je bržčas g. Hladnik imel, ko je zložil to mašo: podati našim korom lepo lahko latinsko mašo v narodnem slogu in zadoščeno je cerkvenim predpisom, naj se pri slovesnih mašah poje latinsko, a zadoščeno tudi narodu, da najde svojega duha v skladbi, ne tujega. Povzel je motive najlepših Riharjevih pesmij, kakor n. pr. „Zdrava zemlja vsa Gospa“, „Tebe Marija, želim poslaviti“, „Novi mašnik“, „Daj mi Jezus, da žalujem“ itd. Da bo ta maša našla tudi prijaznih odmevov in pomogla Riharju spet do veljave, to upamo in želimo!

(Današnji list) obsega deset strani.

Razne stvari.

* (Zgled katoličanov v postu.) Mlačni katoličan morda premalo misli, kolika odgovornost ga veže v tem, da

daje dober vzgled svojim bližnjim, naj si bodo ti katoličani ali ne. Gotovo bi bil marsikrat prenesrečen, ko bi izvedel kolikega upliva da so v časih njegova posamezna dela. So-glasje ali nesoglasje njegovega obnašanja z njegovim verskim prepričanjem je prav lahko povod k izpreobrnitvi kakega ne-katoliškega prijatelja, ali pa ravno nasprotno. Dogodbica iz življenja pokojnega ameriškega sodnika Bagshawe-ja nam kaže prav lep primer v tem oziru. Pri neki priliki mu je njegov protestantski prijatelj, povabivši ga k sebi, nastavlil prav dobro past. Šla sta ribarit ob morju. Bil je to posten dan. Sodnik Bagshawe se je že precej sestradal in prišedšima domu, mu je prijatelj priredil dober obed z mesno pečenko. Že sta se vsedla k mizi, in prijatelj je Bagshawe-ju podal krožnik z lepo dišečo jagnjetino. Ravno je hotel sodnik slastjo ugrizniti prijetno jed, ko mu je prijatelj zaklical: „Bagshawe, ti pozabiš, da je to posten dan v tvoji Cerkvi!“ Takoj je sodnik odložil nož in vilice, odmaknil svoj krožnik z že naloženo pečenko in si pomagal utešiti glad s kruhom in sirom — edino postno jedjo pri roki, ker rib nista bila nič ujela. Njegov prijatelj je kakor okamenel nad takim samozatajevanjem in ni si kako vedel pomagati iz zadrege. Prosil ga je oproščenja, da mu ni drugače in bolj gostoljubno postregel. Bagshawe-jeva vzdržnost mesnih jedij na postni dan ga je tako presunila, da se je pozneje sam izpreobrnil ter postal katoličan. To je eden slučaj, ki je prišel v javnost, koliko stotin pa je še drugih, katerega ne ve drugi ko prizadete osebe. Vesten katoličan med drugoverci je največji in najboljši misijonar svoje Cerkve.

* (Razposajeni dečki) Nekateri dobro misleči pa lahkomišelnosti stariši se čudijo, zakaj da so njihovi otroci nankrat postali neubogljivi, razposajeni in razuzdani. Vzroka ni daleč iskati. Deček sam sebi prepuščen, je kakor divja žival in treba je blagodejnega upliva vzgoje v šoli in domači hiši, da ga ne prevladajo strasti. Šola sama ne zadostuje, tudi doma je treba otroku blažiti srce. Zakaj so nekateri dečki tako poslušni, prijazni in uljudni do vsacega. Zato ker imajo modre, pametne stariše, ki jih ljubijo in vsega lepega uče. Kjerkoli vidiš razuzdanega dečka, smeš z veliko gotovostjo sklepati, da tudi njegovi stariši niso boljši od njega. Če oče ne utegne nadzorovati otroka, naj mati pogleda za njim: kod hodi, kaj dela, s kom se pajašči. Dečki, katerim se dovoli pohajkovati po cestah koderisibodi, se kmalu navadijo postopati in pretepati, grdo govoriti, pušiti tobak in celo krasti. Slabi zgledi samim sebi prepuščenih otrok pokvarijo tudi najboljšega dečka, če se pogostoma družijo z njimi. Korači po cesti kadar hočeš in ugledal boš kacega dečka sedem ali osem let starega, ki bije svojega mlajšega štiri ali petletnega, in iz nobenega družega vzoka, kakor da pokaže svojo večjo moč ali zadosti svojem nagnjenju do neusmiljenosti. Ko bi stariši takemu paglavcu dali čutiti šibo, bi se gotovo vse drugače vedel. Toda namesto da bi ga po zasluženju kaznovali, ga mnogokrat še spodbujajo in hvalijo lahkomišelnosti stariši ali drugi odraščeni bedaki. Naredi otrokom bivanje v domači hiši največ mogoče prijetno in veselo; govori z njimi, zabavaj, igraj se z njimi in radi bodo ostajali doma. Če pa deček ne najde v domači hiši nobene prijaznosti, če zatratil oče ves svoj prosti čas v pivnici, če je mati čmerna in le kar upije in zmerja — tam ne bo očetova hiša vezala na se dečka. Komaj bo čakala, da uide ven na ulico si iskat zabave. Ali so tvoji dečki dobri, ubogljivi? Ali so vljudni in lepega vedenja? Ali molijo zjutraj in zvečer? Blagor ti, če so taki, v veliko tolažbo ti bodejo na starost. Gorje ti pa, če pustiš da se vzgajajo na cesti, vzgojili se bodo v pastopače.

Smešnice.

(Lepe razmere.) Meščan (v gostilni v malem trgu): „Kak ropot in vpitje je zopet zunaj na ulici, ali nemate policije?“ — Gostilničar: „Saj se uprav policaji med seboj pretepaajo.“

Umrlji so:

13. aprila: Bernhard Viljelmina, diunnikarjeva hči, h. št. 257, vode-nica vsled ošpic, 31½ leta.

Listnica uredništva:

Vse velecenjene naročnike prosimo, naj nam blagohotno oprosté, da to pot ni običajnega „Listka“ in nadaljevanja potopisa „V Rim“. Nabralo se nam je toliko potrebnega gradiva, da smo morali „listek“ opustiti, ako nočemo listu z dvojno prilogo naložiti prevelikih stroškov. Saj ima itak skoro vsak list prilogo. Torej za danes potrpljenje, pa drugič več!

Še nekaj! Nekateri naročniki se hudejejo, da list ne prinaša poročil o raznih predstavah itd. Naj blagovolijo dotični kaj napisati in list bo prinesel. Urednik en večer dvem ali trem dolžnostim hkrati tudi ne more zadostiti, in naj bi še tako rad. Pišite in prinesli bomo. Urednik.

Loterijske številke.

TRST,	4. aprila	38	68	17	73	13
GRADEC,	11. „	84	6	79	43	42

Tržne cene dne 9. februarja 1903 v Rudolfovem.

Imenovanje	Hektl. po		Imenovanje	Hektl. po	
	K	h		K	h
Šenica	13	33	Leča	11	71
Rž	12	68	Bob	08	45
Koruza	11	04	Ajda	10	40
Oves	06	83	Proso	09	76
Ječmen	10	08	Soršca	12	36
Krompir	05	20	Lan	—	—
Fižol	11	71	Jajca po 5 za 20 vinarjev.	—	—
Grah	11	71			

Preklic.

Kar sem govoril pri gospodu Rajcu o gospej Jakše, ni resnica, to je pomota. Ona ni kupa odgovarjala.

Rudolfovo, dné 14. aprila 1903.

(99)

Fr. Hönigmann.

Naznanilo.

V nedeljo dne 26. aprila popoldne ob polu 3. uri prodalo se bode na lici mesta na Ratežu pri Novem mestu Francičevo posestvo, ako je kupec za vse skupno, drugače pa na drobno.

Poslopja so v prav dobrem stanu ter leže pri državni cesti in so pripravna za vsako obrt posebno pa za gostilniško. Njive in travniki so prav rodoviti ter so blizo domovanja. Vinograd obsezajoč en oral je blizo pol ure oddaljen ter večinoma z ameriško trto zasajen. (97)

Vodstvo kmetiške šole na Grmu sprejme v službo: (101—1)

Kravarja.

Kravarjevega pomočnika.

Kuharico.

Kravar mora biti že bolj priletni človek in služi 16 K na mesec. Njegov pomočnik, mladenič 16 do 17 let, služi 9 K na mesec. Kuharica, že bolj priletna ženska, katera umi navadno kuho, služi 20 K na mesec.

Dolžnosti kuharice so, kuhati za učence in posle, ter za nje mizno in posteljno perilo prati, nadziravati svinjake. Na pomoč ima eno kuhinjsko in eno hlevsko deklo.

Vse tri službe nastopiti so kakor hitro mogoče, ozir. takoj.

Kovaškega pomočnika

proti plači od 12 do 20 kron na mesec išče Jožef Fabijan v Dolenji vasi, pošta Mirna peč. (100—1)

Lepo posestvo
v Druščah,

obstoječe iz hiše, poda, hleva, kleti, kozolca vse še v dobrem stanu; lepe hoste, košanjeve, hrastove in bukove kakih 7 johov, njiv do 30 mernikov posetve, košenine do 2 joha se prostovoljno prodaja prav po nizki ceni. — Več se izve pri Jože Brezovarju, Zvure, pošta Šmarjeta, Dolenjsko. (95—1)

Učenec,

14 ali 15 let star, kateri ima veselje do lončarske in pečarske obrti, se takoj sprejme pri Anton Piletiču, lončarskem mojstru, Stara vas, St. Jernej. (94)

Hiša

v Novem mestu, z majhnim vrtom in hosto je na prodaj. Hiša ima štiri sobe, kuhinjo, klet in hlev. — Natančneje se izve v Novem mestu, Dolge ulice št. 16. (96)

Samostansko predstojništvo v Pleterjah (Št. Jernej)
vzame v službo 14 hlapcev

proti dobri plači. Pönudniki morajo biti lepega zadržanja in sabo prinesiti priporočilo (spričevalo) svojega gospoda župnika. (82—2) Samost. predstojništvo.

Hiša na prodaj!

Nova hiša, z opeko krita, v Novem mestu na trgu sv. Katarine, mej hišami g. Štefanoviča in Pintarja ležeča, katera obsega dve sobi, kuhinjo in dve kleti je takoj iz proste roke na prodaj. — Več pove lastnik Ljudevit Ferlič na Glavnem trgu številka 61. (57—4)

Proda se:

(48—5,

Lep izbran krompir, seno in repa, nadalje gozd z mešanim lesom,

16 johov v obsegu. Nahaja se v občini Št. Peter pri Rudolfovem. Vpraša naj se pri oskrbništvu grajščine Otočce.

Umetna gnojila

imam v zalogi tomaževo žlindro, kajnit, kalijevo sol, kostin, superfosfat, čilski solitar.

(98)

Fran Perko.

Dva učenca

ki imata veselje do pečarskega obrta se takoj sprejmeta pri bratih Appe v Kandiji št. 51. (66—3)

J. Morauc

(NOVO MESTO)

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnega manufakturnega blaga za spomladansko sezono kakor: batiste, kotone, lepo volneno blago za ženske obleke, krasne šale, dobro belo kotenino, šifon, gradelne, cvilhe itd.

Opozarjam slavno občinstvo na krasne štofe za gospode, kakor: Kamgarni, Peruwieni, Tuskini, Chevioti, nadalje novosti v kravatah, spomladanske površnike, vence s trakovi itd. itd.

Kdor si misli karkoli nabaviti za spomladansko sezono, naj se prepriča točne in solidne postrežbe v moji prodajalni. Priporočujem se z vsem spoštovanjem

Jos. Morauc.

(80-2)

Naznanilo preselitve.

Slavnemu občinstvu in preč. duhovščini vljudno naznanjam, da sem se preselil s prvim aprilom iz hiše g. Luzerja v hišo g. Fr. Pintarja, Ljubljanska cesta št. 36. Priporočam svojo veliko zalogo pravih čebelno-voščenih sveč kakor tudi najfinejšega medu za pitanje čebelj in porabo v potice, vsakovrstnih lectarskih in sladkarskih izdelkov ter zagotavljam dobro in točno postrežbo.

Se najvljudneje priporočam

Gustav Murn,

lectar in svečar Ljubljanska cesta števil. 36.

Rudolfovo.

(78-2)

UČENEC,

kateri ima veselje do mizararske obrti, od 14 let star naprej, se takoj sprejme pri Jernej Sitarju, mizarju na Drski pri Rudolfovem.

Padavica (božjast.)

Kdor trpi na padavici, krčih in drugih nervoznih boleznih, zahteva naj zvezek o teh boleznih. Dobi se zastoj in poštnine prosto pod naslovom Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M. (241-14)

Oznanilo.

HINKO DOLENC,

FOTOGRAF V RUDOLFOVEM

najvljudneje naznanja, da pride v kratkem v Metliko, Črnomelj, Semič, Ribnico in Mokronog slikat. Priporoča se v obilen obisk ter opozarja na ugodno priliko, pustiti se slikati. Postreči hoče s popolno dovršenim delom, kakor najboljši fotograf v velikem mestu in sicer od majhnega formata do naravne velikosti, na vsako vrsto papirja, kakor tudi v barvah umetno izvršeno.

Z odličnim spoštovanjem

(77-2)

Hinko Dolenc.

P. Ladislav Hrovat-ove
Šmarnice,

Premišljevanja o Sreču Marije dobivajo se še v knjigarni J. Krajec nasl. v Novem mestu, v Katol. Bukvarni in pri „Ničmanu“ v Ljubljani, komad po 1 K 80 vinarjev, po pošti 10 vinarjev več. (79-2)

Pravo domače dobro

hrvatsko vino

do 300 hl, belo in črno, staro in novo dobiva se pri gospej Kamili udovi Marion, posestnici v Jaski na Hrvatskem. (85-2)

Za
v Avstriji

koncesijo-
vano

francosko prekmorsko družbo

„Compagnie generale Transatlantique“

Edina direktna in najkrajša črta

poštinih brzoparnikov, ki prevažajo zanesljivo, brez prelaganja, samo 6 dni

iz Havra v Newyork.

Za vožnje tu- in inozemskih železnic, za navadna in okrožna potovanja in prireditve romarskih vlakov,

daje pojasnila in veljavne vozne liste

edina oblastveno potrjena potovalna pisarna

Ed. Šmarda

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 6

blizu znane gostilne „pri Figabirtu“. (800-11)

EKSPORT VINA.

Imam v kleti izvrstno istrijsko vino — črno in belo od 30 do 50 vinarjev postavljeno na tukajšnji državni kolo-dvor. Ravno tako domačo rakijo (vinsko žganje) po 120 do 160 vinarjev. Za pošteno pristno vino in solidno postrežbo se jamči.

Ivan Pujman, producent in eksport vina,
Vodnjan, Dignano Istra.

(39-5)

Kateri deček

ima veselje do kleparskega obrta in je od 13 do 15 let star, lahko takoj vstopi pri

(90-2)

Avgustu Küssel v Rudolfovem.

Stanovanje na glavnem trgu števil. 62. v Novem mestu

odda se takoj. Ono obstoji iz 4 sob, čumnate, kuhinje in vse druge sšrambe. — Natančneje v hiši ravno tam. (4-7)

Izvrstno

Vino

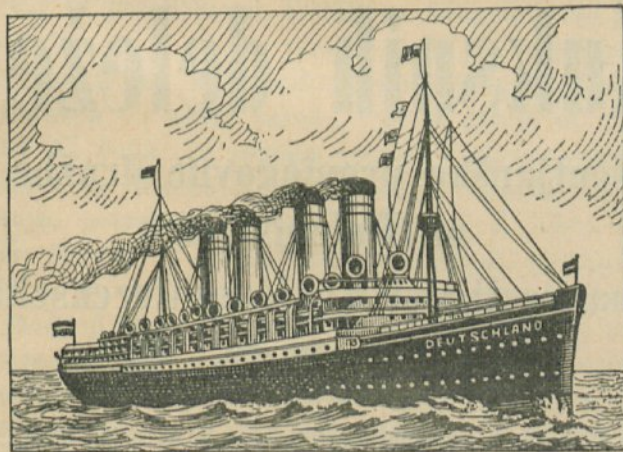
domačega pridelka je
na prodaj v grajščini
Bajnof p. Rudolfovem,
liter po 16 krajcarjev.

(44-5)

Največja in najstareja parobrodna družba na svetu pose-
duje 279 parnikov,

Najvarnejše, najhitreje in največje vrste velikanskih
parnikov, ki vozijo samo potnike in cesarsko pošto
iz Hamburga v Novi-York so:

Deutschland	212 m dolg.	Fürst Bismark	200 m dolg.
Auguste Victoria	168 " "	Columbia	140 " "
Moltke	160 " "	Blücher	160 " "
Pennsylvania	171 " "	Pretoria	170 " "
Graf Waldersee	170 " "	Patricia	171 " "
Palatia	140 " "	Phoenicia	140 " "
Batavia	152 " "	Belgravia	152 " "
Bulgaria	152 " "	Armenia	170 " "

Hamburg-Nowi-York le 6 dni.

Vozne karte po predpisanih najnižjih cenah prodaja ter daje
pojasnila točno in brezplačno, oblastveno potrjena agentura

Hamburg-Amerika Linie

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 31, takoj na desno od juž. kolodvora,
ob progi električne železnice. (293-10)

Podpisani naznanjam, da imam kakor do sedaj
tudi za naprej svojo veliko zalogo

ISTRSKEGA VINA

v hiši g. Marije Mohar, Arkove ulice št. 209. v Rudolfovem.

Se uljudno priporočujem

Antonio Comin v Rudolfovem.

(72-3)

Stroje

za mlatit, žito čistit, slamo rezat,
gepeljne, klinje, trombe in cevi,
žage, jermena in druge potrebščine
se najbolje in najceneje kupi v
zalogi

Fran Zeman-a, Ljubljana,

Poljanska cesta št. 24.

(236-15)

**Lepo posestvo z gostilno
je na prodaj na Drski poleg
Novega mesta.**

Hiša ima 5 sob, klet in dve kuhinji. Poleg hiše je:
pod, hlev, vodnjak, gostilniški in sadni vrt, „Lawn tennis“,
njive in hosta. — Cena izve se v upravnistvu „Dol. Novic“.

UČENEC se takoj sprejme, kateri ima veselje
do pekovske obrti ter naj bode 15—16
let star. — Kje, pove upravnistvo „Dol. Novic“. (277-11)

Vljudna prošnja:

Pri kupovanju ne zahtevajte samo »sladne kave«, ampak izrečno vselej — Kathreinerjevo — Kneippovo sladno kavo in odjemajte jo le v izvirnih zavojih, kakršnega kaže ta podoba.

ANTON SCHUSTER

● LJUBLJANA, ●
Spitalske ulice št. 7

uljudno naznanja, da
so došle novosti v kon-
fekciji za dame, dek-
lice in dečke, blouze
kakor tudi modno
blago za obleke, za
dame in gospode, ter
se priporoča mnogo-
brojnemu obisku.
** Solidno blago. **
Nizke cene. Uzorci
na zahtevanje franco.

(69-3)

Hiša z vsem posestvom

vse še novo in v dobrem stanu, hiša, pod, kozolec z vodnjakom, njivami, gozdom in travnikom, vse ležeče ob glavni cesti, pri-
pravno za gostilno, prodajalno ali sploh za vsako obrt je iz
proste roke na prodaj. — Natančneje se izve pri g. Marku
Kaplj, Ljubno pri Uršnih Selih, pošta Toplice, (Dolenjsko). (52-4)

P. n.

Usojamo si vljudno naznaniti, da je g.
Rudolf Muhvič prevzel dne 9. marca prodajo
našega piva v sodčkih in steklenicah za Novo
mesto in okolico ter prosimo, istemu blagohotno
nakloniti cenjena naročila.

Ledenica z zalogo piva v sodčkih in pol-
nilnica steklenic se nahaja slej kot prej v naši
hiši na Glavnem trgu v Novem mestu.

Steinfeldska pivovarna

bratov Reininghaus v Gradcu.

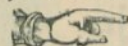
(74-3)

Glavna zaloga v Ljubljani.

Slaynemu občinstvu uljudno naznanjam, da
sem zastopstvo Steinfeldske pivovarne br. Reining-
haus opustil a prevzel sem pa zastopstvo in zalogo

puntigamskega piva V GRADCU.

Imam pa tudi nadalje in vedno v svoji zalogi
jako dobra in naravna

ISTRSKA VINA,

kakor tudi pristni tropinovec po jako vrednih cenah.

Se uljudno priporočujem v cenjena naročila

Spoštovanjem

ANTON JAKAZ
v Rudolfovem.

(70-3)

Šunkne

s kožo 1 gld. kila, brez kože 95 kr., brez kosti
s kožo 1 gld. 10 kr., plečeta brez kosti 90 kr.,
suho meso in slanina 80 kr., prešičevi jeziki 1 gld., glavine 45 kr.

Salame

ogrske 1 gld. 80 kr., navadne 80 kr., boljše
1 gld. in iz šunkna 1 gld. 20 kr. kila.

Klobase

male 10 kr., velike 18 kr. ena. Proti po-
vzetju od 5 kil naprej pošilja

Janko Ev. Sirc v Kranju.

(84-2)

➡ Pozor! ⬅

(14-7)

Kupujem ženske lase, odrezane, izpadle in zmešane. Plačam
po najvišji ceni.

Izposojujem tudi vlasulje (Baroke) po nizki ceni.

Ivan Svetec, brivec (Glavni trg, nasproti mestne hiše.)

Kuksnih deležev

šentjanške premogovne družbe
na Dolenjskem

(Johannesthaler Kohlgewerkschaft)

po 120 K

presto vsakršnih prepisnih pristojbin, je še nekaj dobiti. Pri-
stopnice in druga pojasnila iz prijaznosti pri

Splošnem kreditnem društvu

v Ljubljani, Gospodske ulice št. 7. (65-3)

ANA COLARIČ,

šivilja v Novem mestu 77.,

v hiši gospoda Hočevarja se najuljudnejše priporočuje slavnemu
občinstvu v vsakovrstno napravo perila za ženske, moške in
otroke. — V poduk sprejemajo se tudi dekleta. (71-3)